

სწრაფი ფურცელი

სწრაფიანი დამატება

საქართველოს
საბჭოთაო
საბჭოთაო
საბჭოთაო

ნაშრომის № 869.

პრინციპი, 6 იანვარი 1916 წ.

ნაშრომის № 2974.

* *

ძლიერა ჩვენი დროა.

გულს უღელვებს გრძნობით მრავალს,
ზედ სწერია: „ბრძოლა მსაჯურულს
და დამსობა ქვეყნის მტარვალს!..“

მტკიცე რწმენა, მტკიცე წიქი... ვლად
მტრის ხანხვევს ტანს უბრუნეს;
ზღაპს ტალღა ჩვენი გულა,
ვისც გზას უჭერს, — ამას სძირავს.
ვის სთქვა, ვითომც კანწინეულად
ჟველგან სისხლი დაიღვრის!..
შაშინ უნდა თვითონ კაცი
ტვის მსვენადის დავაროს!..

მკვამ საღაც ძალა მტრული
ბაწინად ტაცტად შეუოსს
და სწორისგ უბრძოლველად
ვერ თანხლებს, — მარად ეტკობს,
საღაც ქვეყა ბოროტების
წარმომბრძელს მსხვერპლს სწირავს,
დღე-ღამეობით, თასობით
პატოსანთ გულ-მკერდს ჰკვირავს,
იქ ძალა მტრის გამოტვისი,
იქ სწოლებს ჩვენი ტყუა,
ტყობ-მომსაღელის მასღწევი
გზა და ველოც იქ მტრუა.

ძლიერა ჩვენი დროა
გულს უღელვებს გრძნობით მრავალს,
ზედ სწერია: „ბრძოლა მსაჯურულს
და დამსობა ქვეყნის მტარვალს!..“

ხალ. გ-ძე.

პალტზი

თელო ხარებს წინ მიუძღოდა. პატარა ვანოს ყიყინით
გამხნეველი ხარები კვერისა და ზედ მჯდომ ბავშვების
სიბიძმის თითქოს ვერც-კი გრძობდნენ — კალოს ჩქარის ნაბი-
ჯით უფლიდნენ. ხშირად თელოს ზუტგზე უღელსაც მიაჯახებ-
დნენ ხოლმე. ტყვილისაგან გამწარებული თელო ხან ერდ-
ხარს ჩაქრავდა ცხვირში მუჯღმუჯუნს და ხან მეორეს. პატარა
მუშაერი, ვანოს დები, ვეილ-ხევილით ერთმანეთს ბქიღებო-
დნენ და კვერიდან აგორებდნენ. ხან ნაივით ატაცებულს
ბზის სეგეს ატორტმანებდნენ... ხან პატარა ცუცქას დაის-
ვამდნენ ხოლმე კვერზე და სამივენი ერთად გაღმეოვრდე-
ბოდნენ. როცა მოთმინებიდან გამოსული თელო გაჯავრებულნი
დაიყვირებდა, ერთ წუთს ყველანი გიტირუნებოდნენ; ვე-
ცი, ვითომ აქ აბაფერიაო, „გასჩრი ბიჭო“ შესძახ-
ხარს შილტს გადაძკრავდა.

ვანო თავის ორ დაზე უფროსი იყო და
ღინჯად ეჭირა, მაგრამ ხანდახან ამასაც გა-
ბავშვობადა, მოარიდებდა თუ არა მ-
მეტად ცელქობდა.

შუადღის მზე მზიარულად დაიას-
მუშაქებს; კალითა დაუსრულებელი ჭრიჭინი სიკოც-
ჰმატებდა ბავშვების უღამულს; ხანგამოშვებით
ცელქი ნაივი გაიჭრებოდა, მოიტაცებდა ამ ბუნების შვილთა
„შეგაბუღულს ხმებს, და,
თითქოს უნდა მიძინებული
ბუნება გამოაღვიძოს და
სიკოცებულ ჩაუღვასო —
ახლო მიღამოებში მიმო-
აბნევედა.

— გასჩრი ბიჭო! — და-
ჰკვება ვანომ, ერთი ხარს
გაღვაჭრა და მეორეც კა-
ლოს ნაპირზე უწოლარე
მუტას. მუტამ ცბილები
დაბრჭინა, შეუღღრინა და
კალოს მოშორდა.

— ბიჭო, სხვის ხარს
რომ ჩააცვიდი, რატომ
შენსას არა სცემ? — გაუ-
ჯარდა თელო.

ღარცხვენილმა ვანომ
მამას ველარაფერი უბაწუ-
ხა. მხოლოდ სიყვარულით
ახლავს თელობით თავის
გიშერას გადაბედა და კუ-
ღზე ხელი აუხეცა.

„გიშერა“ ოჯახის გრ-
თად ერთი მარჩინელი ხარ-
იყო. ვანოსაც ისე უყვარ-
და თავისი „ბიჭო“, რომ
ცუდათაც რომ გავეწია
უღელი, სახრეს არ შემო-
ჰქრავდა. გიშერაც ისე გა-

ფიქ

— ამა, ვერ ეს ბუშტი დაიჭინო მარტო!

ნებიერებულყოფი—როცა დაიონებდა, რამდენიც უნდა ეყენათ, სანამ ვანო არ მიეღერესებოდა და ზურგზე ხელს არ გადაუსვამდა, ფეხს არ მოიკვლიდა? ამიტომაც, როცა თედო გიშვარას სამაგიეროში გაანათხოვრებდა, უსათოდ ვანოც თან უნდა გაჰყოლოდა? ბევრჯერ უცემრით ვანო ხარის ასე გაფუჭებისთვის, მაგრამ ვანო მაინც მძასავით გამაზღოდ გიშვარას გასასახავად ვერ იმეტებდა და მის შესაშინებლად სხვის ხარის სცემდა.

დასვენების დროც მოაწია. თედომ ხარება ჩრდილოში დააყენა და საცემები დაუყარა, მიუთონ კი თავის შვილებით საუზმეს შეუდგა. ყველაფერი თიღმდა, ბუნება ისვენებდა. მხოლოდ ხანდახან, რომელიმე შავშვის გულუბრყვილო კისკისი თუ დაარღვევდა სიჩუმეს.

თავადი გიორგი ერთი იმ მემამულეოვანნი იყო, რომლის სხეულის სხენება-კი გლეხის გულში აუტანელ შიშსა და ზიზღს იწვევდა. გიორგი გლეხებისათვის მებატონეც იყო, ჩარჩიკ და ბოქალუცი, წარმოდგენილი არა ჰქონდა, თუ გლეხი მისი სურვილისა და სამსახურისათვის არ არის გაჩენილი, დარწმუნებული იყო, რომ იმ სოფელში მცხოვრები გლეხი მთელის თავის არსებით მს ეყუთენოდა და ხშირად ლაპარაკშიც გამოურდევდა ხოლმე: «ჩემი გლეხი, ჩემი ხიზანი». თავის მეგობრებთან

...ბით გლეხის შრომით ყველა...

...ოდ გიორგი სარგებ...

...ცაყოფის დროს.

...ობოდა და კა...

...ხოლმე. თუ...

...და, გლეხს...

...გარიგე...

...ამოართ...

...ტლების სა...

...გაბატრებდა,

...ად შეერწროებული გლეხები

ხშირად ხელაპყრობით შეევედრებოდნენ ხოლმე ღმერთს: «ღმერთო, იმ დღეს შევეასწარა, რომ ამ შტარვალისაგან გვენათვის უფუდდეთი.»

გლეხთა მოძრაობამ გიორგი ძალიან დააფიქრა და დაალონა, მაგრამ ლაპარაკში მაინც შიშს არ იტებდა და კეხულობდა: «მე ვაჩვენებ მაგიე «ახალ თაობას!.. ჯერ არის ვიტყვი და ქირანახულის გაყოფის დროს ენახით, ვინ გაიმარჯვებს.»... ოფელში გაწურული გიორგი კალოდან კალოზე გადაბოდა. ყველასაგან გაწილებული გიორგი ივინებოდა, იონამდებოდა, ემუჭებოდა, მაგრამ გლეხები ერთსა და იმავეს გაიძახოდნენ:

— გვეყო, რაც სისხლი გვეოვით და ტყავი გვაჭერით, ჩვენც დროც დადგა... თუ გინდა მეთიდი აიღე, თუ არა და მტერს მოაკეცი ჩვენ არა ვართ...

გიორგი სიბრაზისაგან აენთო, მაგრამ ველარაფერი გააწყო. ბოლოს ერთი ერთგულ გლეხის კალოს მიადგა. ეგონა, ეს მაინც ვერ გაბედავდა იმ «სულელების» აყოლისა და ძველებურად მორჩილებით მიართმევდა.

— აბა, ბიჭო, გამიყავი!—უბრძანა გიორგიმ და ცხენიდან გადმოხტა.
— რა უნდა მოვართვა?—დაეკითხა გლეხი.
— როგორ მყვითებნი? რაც დღემის მოვლიცა...
— ვერა შენი ჰირიმი... მე ხალხის კალოს ვერ გადავალ... თუ გნებნებ, მეთაფი მიირთვი, თუ არა და ასისათთან მიჩილეუ...

აქ-კი გიორგიმ ველარ მოთამინა და აენთო.
— ოჰ, თქვე არამზადებო... შეთქმულები ხართ!.. ყველანი ერთსა და იმავეს გაიძახით... მე თქვენ ვასწავლით ერთობას!—დაიყურა გიორგიმ, იძრო ხანჯალი და გლეხს შეუტია, მაგრამ ორი ნაბიჯიც არ გადაუდგამს, მოსახლურე გლეხებმა ივრიალეს და ნიბებითა და კეტებით მოაშურეს.
შემწებელი გიორგი საჩქაროდ ცხენს მოახტა.
— თავსლაუი დამსახით, თქვე პირუტყუებო, თუ ეჭუკუცია არ ჩამოგიყენეთ ოჯახებში!...—დემუქრა გაბრაზებულ გიორგი და შინისაგურ ცხენი გაკენა.

სოფის-თათართა შეტაკება ტფილისში.

დაბატულია საკუთარის თანამშრომლის გრანდესკის-შიურ.

ჯარი და მილიციანურები ბოტანიკურ ბაღის თავზე ციხის ნანგრევებთან.

მილიციანურებს დაჭრანი მიჰყავთ.

მიდიციონერება ბარცალებთან.

ჯარა და მიდიციონერება დარჯად ფორსინგეან შუქსქუქსაზე.

— ეინ მოგცა ნება რომ, ჩემს ადგილში ჩამოსულხარ და მუშაობ? — ჩამოხტა თუ არა ცხენიდან, თედოს შუეტია.

თელამ მდაბლად თავი დაუკრა — პასუხი კი არ გასცა.

— მე შენ გეკითხები, ვინ მოგცა მეითი ნება? — უფრო ხმა მალა გიმიერა გიორგიმ.

— შე დალიცვილო, ჯერ გამარჯვებას იტყოდი და მეერ გეკითხნა, რაც გინდოდა. უსაყვედურა თედომ.

— მე შენ ვაჩვენებ „გამარჯვებას“ — დაიყვინა გიორგიმ და მათარხნი იმიალა. — რომელი უფლებით ჩამოსულხარ ჩემს ადგილში?

— ბატონო, სადაური უფლებია? ადგილს ხომ არ გაერთმე... სადამომდის გავლენა და ხვალ ისევე დარჩება თქვენი ადგილი, როგორც იყო.

— შე წუწყო, არ გეკადრებოდა ჩემთვის ვთხოვნა? თუ აღარ იკადრე საცხოვრებელს მართმე... ნადელს აღარ იძლევი.

— თქვენს მოურავს ვთხოვე... ათი შაური ფულად დ ერთი ქიჯი, მიც მივართვი ქრამში.. მე არ ვიცი კოდი, თუ თქვენთვის არ მოსესენება.. ან რა დაგეშვებდით, ბატონო, კლო მე არ მომეკრია... ერთი ბალახიკ არ გამოქნებნა... მოკრილ კალოზე პური გავლენე... სხვა ხომ არა ჩამიღენიარა? — თედოს იდეგება დაეტყო.

— სიკოცხლეს კი შევარჩენდი, რომ სხვა რამე ჩავდინა არა, შე მხეყო, კითხვის ღირსიც არ გამხადე... თავზე წაბაგეკითი.. თქვე მერტლებო!.. ჩემს ადგილში ჩება უკითხავად თარეშობთ!.. ტყავს გაგაძრბო!.. მე შენ გასწავლი „ახალ თაობას“. — გიორგი სინარხისგან დორბლებს ჰყრიდა და თედოსაკენ მიიწვედა; უნდოდა საჩუბრად გამოეწევა, მაგრამ თედო თავს იკერდა.

— ბატონო, ნელთ ღმერთს, თავისუფალი ადგილი არა მქონდა... დალიცვილო, ყანას ხომ არ მამცემდი. ან თქვენ, ან თქვენს ადგილს ამით რა დაზადებდა.

— როგორ თუ რა დალუშებები? შე ძალის ცერძო! ადგილს მიფუქება!.. მე თქვენ ვასწავლით ქუყას! დაიღრიალა გიორგიმ, დასტკცა ნინაშს ხელი და გაწმენდილი ხორბალი მინდორში გაბანია.

თედოს თვალმინი აემღერა.

— ბატონო რას ჩადიხარ?.. ღმერთი არ იცით?

— მე თქვენ ღმერთებს დაგფრთხობთ. თქვე ლაწირაკებო!.. ყვიროდა გიორგი და ხორბალს ანეცდა.

— ბატონო, ლეთის გულისათვის, სისხლზე ნუ მომიყვანებულადრბოდა თედო.

— გაგიზრობ მამ სისხლს! — არ იშლიდა გიორგი. თედოს სისხლი თავში აუარდა, მთლად აცხცხლდა.

— უღმერთო, რას ჩადიხარ! — დაიგინა ბრახორეთელმა თედომ, მივარდა გიორგის და გულზე ხელი ჰკრა.

— შენგან უარესსაც მოველოდებით... — სიკოცხლეს გამოვასაღებნა!.. — მიიძახეს გლეხებმა და უტუტყულ გიორგის ყიყინა დასცეს.

შუა დღე ვადიდა. თედომ პირჯვარი გადაიწერა, ღმერთი ასხნა და მუშაობას შეუდგა. ცლავ ვაცოცხლდა ბუნება; გაისმა ვანოს წკრიალა ხმა „პასწი, ბიჭო“. შოლიის ტყუაშანმა შაერი გააპო... ბავშვების ერთბეშოდა ცლავ გამოაღვიძებ ერთ წულის მიძინებული მიდაბო.

გიორგიმ შორიდგან თვლი მოჰკრა იმის ადგილში მომუშავე თედოს და ცხენი გაჩქარა. ისედაც ვაჯავრებული გიორგი ახლა უფრო გაბრახდა და შორიდგან ყვირილი დაიწყო:

— თქვე ძალღებო... თქვე მხეცებო... თქვე... თედომ რა გაიგონა გიორგის ყვირილი, ხარები დაიყენა.

— საცხოვრებელს მართმე!.. — ღრიალებდა გიორგი. — შემომსიყნე... გინდათ ჩემს სამშობლოდგან ვამძიეთ... ულუქმა პური თქვამდგოდო!.. ნადელს აღარ მამცემთ!.. თედო ვაკვირვებელი მოაჩერდა.

— როგორ, შე ძალო, ჩემს ადგილში შევეცემის მიპირებ? დაიყვინო გიორგიმ და ხანჯალმა იელვა.
 თედომ, რო დინახა საქმე ცუდად არის, ცულისაქნე გაქნა

— მამა, გიშერა მოქალაქე...—დაიყვინო ამ დროს გამწარებულმა ვანომ და ვადმოყრელ ნაწლებებს ხელები შეუშერა.

გაეშვებმა საზარელი ღრიალი მორთეს და წაქცეულ გიშერას შემოხვინენ.

თედო ერთ წუთს გარინდებული იდგა თვალები სისხლით ავსებოდა და შთლად ცახცახებდა. დაჭყურებდა მომაკვდავ, თავის ერთადერთ მარჩენელ ხარს და გული სველით ვეფბოდა.

— ოჰ შე შტარავალო..

— ველარ მოთმინა ბოლოს და ცულ ამართული მიბრუნდა იქით, საითაც გიორგი ვეღულებოდა, მაგრამ გიორგი უკვე ცხენზე იჯდა და მიაქროლებდა.

თედოს ცული ხელიდან გაჰვარდა და ხელახლა გიშერას დააშტერდა. ვანო საცვარელ დედასავეთ დაქონებოდა გიშერას და მდულარე ცრემლს აფრქვედა.

კ. შალიკაშვილი

* * *

იყო ფალავანი.

იყო კედელი

ფალავანს ზურგი ამ კედელზე ჰქონდა მიყრდნობილი.

კედელი ყინვის იყო, მაგრამ ისე მაგარი კი, რომ მეორე ბუმბერაზის მიმაგრებაც შეეძლო მის მეყრდნე.

გარშემო ისეთს სიცივეს აყენებდა, რომ კარგა ძალ მანძილზეც ყინავდა ყოველივეს.

ფალავანი კი მხურვალე იყო, გულს ქონი ჰქონდა მოარეული, ამიტომაც ზურგს სისარულით იცივებდა.

და... ამავბოდა კიდევ ამ სიცივით, ამ ყინვით.

ყინვის კედელი თანდათან დიდდებოდა, იზრდებოდა.

რამდენი მცენარე მოხვდა კედელში, რამდენი ცხოველი, რამდენი დამაინიც!

ამ ყინვის კოშკში იყო მომწყვედელი ყველა და მათი ტანჯული სხე ამ საშინელ საბურველში გამოსკვრიდა!

შორიდან ხელოვნურათ მოსუქურთმებული გეგონებოდა ეს კედელი.

ყოველი გაყინული საგანი თითო ხრახნილს, თითო სამკაულს შეადგენდა მისას.

ფალავანსაც თავი მოსწონდა, რომ ესეთ უცნაურ შენობაზე იყო დანდობილი.

მზე პირველ ხანებში ელამცხრათ უყურებდა კედელს, მაგრამ აი დაღვა გახაფხული და იწყო დნობა ყინვამ, წამოვიდა წყალოთ.

სიშინელი ტბა დაღვა ფალავანის გარშემო.

აგერ მის მარგალიტებით და სხვა ძვირფას თვალებით მოკედილ მაშვილსაც შეეხო ტულდა.

აგერ მუხლებამდისაც მიუწია, წელსაც უსწორდება, შეიძლება გულამდისაც მიადწიოს.

ფალავანი ბრახზე, მაგრამ ზურგი მაინც კიდევ ყინვა აქვს მიყრდნობილი.

კედელი კი დნება და დნება საშინელის სისწრაფით.

უფვირან ფალავანს მისი კეთილისმყოფელნი, რომ ცოტა უკან მიიხედოს, დაინახოს რაც ხდება.

მაგრამ ის მაინც თავს არ იბრუნებს.

მას გონია, რომ ყინვა ძველებურათ სქელია, რომ ძველებურათვე შეუძლია ამ ყინვის ყველაფრის შეჭრდა და შეტერება.

მზე კი უკვე დაიფლავა ეს ყინვის კედელიც.

შალვა ლალიანი.

— სად დაგვარკეთ თავები?

რედაქტორი: კამოშვილი ალ. მ. ჯაბაბარი

ვანის დიდი ქუჩა. — ტელეფონი № 872.